Актив на €50 млрд: чи законно поклади берилію на Поліссі опинилися під контролем власника АТБ Буткевича?

17:00, 01.09.26

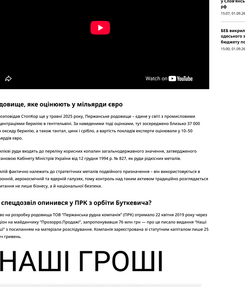

Історія Пержанського родовища берилію на Житомирщині, площа якого оцінюється у десятки мільярдів євро, та кінцевого бенефіціара ТОВ "Пержанська рідка компанія" (більша відомого як співвласник мережі "АТБ") Геннадія Буткевича отримала новий розголос у контексті судових справ №911/9924/26, яку розглядає ВАКС, і матеріали якої доступні на платформі YouControl. Представники ГО "Нова Слов'янщина" вважають зобов'язати САП вжити до ЄРДР заяву про ймовірно незаконний виділ/бути наданим.

Примітно, що раніше історія берилію в Житомирській області вже потрапляла до контексту антикорупційних розслідувань. Зокрема, у 2021 році журналісти розслідувального проєкту "Слідство.Інфо" повідомляли про можливі ризики, пов'язані з видобутком берилію на Поліссі — вони детально досліджували родовищевий проєкт "Стан корунду". Тоді ж активісти та експерти висловлювали сумніви щодо прозорості процедур видачі спецдозволів.

Безпосередньо довкола цієї території корупція набула загальнодержавного значення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 1994 р. № 827, як ряду рідкісних металів.

Берилій фактично використовується для стратегічних напрямів подвійного призначення – він використовується в оборонній, аерокосмічній та ядерній галузях, тому контроль над такими активами традиційно розглядається як питання не лише бізнесу, а й національної безпеки.

Родовище, яке оцінюють у мільярди євро

Як розповідав Столбур ще у травні 2025 року, Пержанське родовище – одне з усіх з промисловими концентраціями берилію в пегматоїдах. За попередніми даними, ще колумбійському блокові 37 000 тонн оксиду берилію, а також талію, цезію і літію. За попередніх експертних оцінювань у 10–50 мільярдів євро.

Безпосередні дані видобутку до переліку корисних копалин загальнодержавного значення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 1994 р. № 827, не дадуть рідкісних металів.

Берилій фактично використовується для стратегічних напрямів подвійного призначення – він використовується в оборонній, аерокосмічній та ядерній галузях, тому контроль над такими активами традиційно розглядається як питання не лише бізнесу, а й національної безпеки.

Як спецдозвіл опинився у ПРК з орбіти Буткевича?

Право на розробку родовища ТОВ "Пержанська рідка компанія" (ПРК) отримало 22 квітня 2019 року через аукціон на майданчику "Прозорро.Продажі", затягнувшись 76 хвилин — при цьому жодних "гонок торгів" у тих умовах не було зафіксовано. Стартова ціна спецдозволу становила лише 25 тисяч гривень.

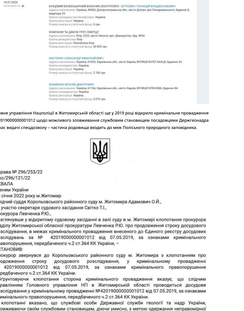

З заснованими, за даними Центру протидії корупції, на момент отримання дозволу виступали кіпрська "ІВОІ Group ltd" (83,3%), Олександр Настенко (6,4%) та Віталій Якименюк (6,3%). Кінцевим бенефіціаром ВОІ Group ltd, а отже й ПРК, у відсотках дивиться власний Геннадій Буткевич.

Головне управління Національної в Житомирській області суд з 2019 року відкрило кримінальне провадження №42019000000010722 щодо можливого оспорювання службових посадовців Держгеонадр та надр, видані спецдозволу – частина родовища видно до Полісського природного заповідника.

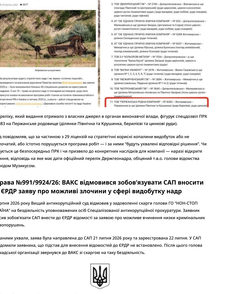

Справа № 296/2833/22
1-кс/296/1312/22
УХВАЛА
Іменем України
18 січня 2022 року м. Житомир
Слідчий суддя Корольовського районного суду м. Житомира Адамович О.Р.,
за участю секретаря судового засідання Сагітов Т.І.,
прокурора Левчина Р.Ю.,
розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду в м. Житомирі клопотання прокурора відділу Житомирської обласної прокуратури Левчина Р.Ю. про продовження строку досудового розслідування у кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42019000000010722 від 07.06.2019, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.364 КК України, –
ВСТАНОВИВ:
Прокурор звернувся до Корольовського районного суду м. Житомира з клопотанням про продовження строку досудового розслідування, у кримінальному провадженні № 42019000000010722 від 07.06.2019, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.364 КК України.
Обґрунтовуючи клопотання сторона кримінального провадження вказує, що, слідчим управлінням Головного управління НП в Житомирській області проводиться досудове розслідування у кримінальному провадженні №42019000000010722 від 07.06.2019, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.364 КК України.
В ході досудового розслідування встановлено, що ТОВ «Пержанська рідка компанія», ЄДРПОУ 39926407, зареєстрованої за адресою: Житомирська область, с. Озерне, вул. Заводська, 1/6, 08.08.2017 ТОВ «Пержанська рідка компанія» звернулося через Державну службу геології та надр України з питанням включення Пержанського родовища берилію, в межах Вістрибівської ділянки Житомирського кристалічного масиву, до переліку родовищ, що виносяться на аукціон.
На підставі цього, даним відділом на підставі п.6 Постанови КМУ від 30 травня 2011 року за № 594 службою особи Державної служби геології та надр України підготовлено пропозиції щодо включення до переліку родовищ, що виносяться на аукціон, Пержанського родовища берилію, надання на користування надрами та затвердження умов користування ділянкою надр Житомирської області та Міністерства екології та природних ресурсів України.
З метою забезпечення повноти, на запит Державної Екологічної України відповідно до наказу Державної екологічної інспекції України від 07.07.2017 року № 1 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України» та «Про природно-заповідний фонд України», наказом Міністерства України від 30.05.2011 № 594 «Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціального дозволу на користування надрами», призначити аукціон з продажу спеціального дозволу на користування надрами з метою видобування берилієвих руд Пержанського родовища, яке розташоване на території Олевського району Житомирської області. Відповідно до вимог наказу Міністерства України, свободам та інтересам держави з метою негативного впливу на об'єкт природно-заповідного фонду – Полісський природний заповідник загальнодержавного значення.
Досудовими розслідуванням встановлено, що ТОВ «Пержанська рідка компанія», ЄДРПОУ 39926407, зареєстрованої за адресою: Житомирська область, с. Озерне, вул. Заводська, 1/6, 08.08.2017 ТОВ «Пержанська рідка компанія» звернулося через Державну службу геології та надр України з питанням включення Пержанського родовища берилію, в межах Вістрибівської ділянки Житомирського кристалічного масиву, до переліку родовищ, що виносяться на аукціон.
Так, 08.08.2017 ТОВ «Пержанська рідка компанія» звернулося через Державну службу геології та надр України з питанням включення Пержанського родовища берилію, в межах Вістрибівської ділянки Житомирського кристалічного масиву, до переліку родовищ, що виносяться на аукціон.
На підставі цього, даним відділом на підставі п.6 Постанови КМУ від 30 травня 2011 року за № 594 службою особи Державної служби геології та надр України підготовлено пропозиції щодо включення до переліку родовищ, що виносяться на аукціон, Пержанського родовища берилію, надання на користування надрами та затвердження умов користування ділянкою надр Житомирської області та Міністерства екології та природних ресурсів України.
З метою забезпечення повноти, на запит Державної Екологічної України відповідно до наказу Державної екологічної інспекції України від 07.07.2017 року № 1 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України» та «Про природно-заповідний фонд України», наказом Міністерства України від 30.05.2011 № 594 «Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціального дозволу на користування надрами», призначити аукціон з продажу спеціального дозволу на користування надрами з метою видобування берилієвих руд Пержанського родовища, яке розташоване на території Олевського району Житомирської області. Відповідно до вимог наказу Міністерства України, свободам та інтересам держави з метою негативного впливу на об'єкт природно-заповідного фонду – Полісський природний заповідник загальнодержавного значення.
Досудовими розслідуванням встановлено, що ТОВ «Пержанська рідка компанія», ЄДРПОУ 39926407, зареєстрованої за адресою: Житомирська область, с. Озерне, вул. Заводська, 1/6, 08.08.2017 ТОВ «Пержанська рідка компанія» звернулося через Державну службу геології та надр України з питанням включення Пержанського родовища берилію, в межах Вістрибівської ділянки Житомирського кристалічного масиву, до переліку родовищ, що виносяться на аукціон.
Так, 08.08.2017 ТОВ «Пержанська рідка компанія» звернулося через Державну службу геології та надр України з питанням включення Пержанського родовища берилію, в межах Вістрибівської ділянки Житомирського кристалічного масиву, до переліку родовищ, що виносяться на аукціон.

Як зазначено вказано "190", у серпні 2021 року це провадження було закрито у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення.

ПРК, схоже чергове, напоготові, що спеціозвіл продовжений по закінченню аукціони.

2026 рік: родовище – у списку державного аудиту

Напередодні липня 2026 року галузеве видання NADRA.info повідомило, що ГРУ Мінекології потрапила до переліку публічних об'єктів стратегічних досліджень, відібраних за результатами аналізу стратегічних та так званих "сланових" підприємств, проведеного за програмою імпортозалежності Юлії Свириденко.

У переліку, який видання отримало з власних джерел в органах виконавчої влади, другим слідує ТОВ "НКВ-Стоп" №6383 на Пержанське родовище (ділянка Пивична та Кругшина, берилієві та цезієві руди).

Уряд повідомляє, що за частиною з 29 підлягай на стратегічні корисні копалини видобутою або на розпочатий, або готово порушується пригожих робіт — і за умов "будь-яких реальних рішення". Це стосується цілої експлуатації ГРК і не призвело до конкретних заходів для компанії — наразі відсутня питання, відповідь на яке вже дали офіційні перекл Держгеонадра, обіцяний в а.о. голови відомства Леонідом Мужиєлом.

Справа №991/9924/26: ВАКС відмовився зобов'язувати САП вносити до ЄРДР заяву про можливі злочини у сфері видобутку надр

В серпні 2026 року Вищий антикорупційний суд розглядав скаргу голови ГО "НОН-СТОП УКРАЇНА" на бездіяльність уповноважених осіб Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Заявник просив зобов'язати САП внести до ЄРДР відомості за заявою про можливе вчинення низки кримінальних правопорушень.

За даними ухвали, заява була направлена до САП 21 липня 2026 року та зареєстрована 22 липня. У САП повідомили заявника, що підстав для внесення відомостей до ЄРДР не встановлено. Після цього голова громадської організації звернулася до ВАКС зі скаргою на таку бездіяльність.

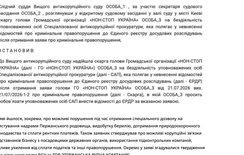

Єдиний державний реєстр судових рішень
Справа № 991/9924/26

Провадження 1-кс/991/1946/26

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД

У Х В А Л А

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

06 серпня 2026 року м. Київ

Слідчий суддя Вищого антикорупційного суду ОСОБА_1 , за участю секретаря судового засідання ОСОБА_2 , розглянувши у відкритому судовому засіданні у залі суду у місті Києві скаргу голови Громадської організації «НОН-СТОП УКРАЇНА» ОСОБА_3 на бездіяльність уповноважених осіб Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (далі - САП), яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР) стосовно можливого вчинення ТОВ «НОН-СТОП УКРАЇНА», ОСОБА_4 та інших, за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частинами першою, другою, третьою статті 364 Кримінального кодексу України (далі - КК України), за фактом можливого використання ТОВ «НОН-СТОП УКРАЇНА», ОСОБА_4 та інших особами, які мають повноваження на виконання організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, своїх службових повноважень всупереч інтересам держави, що полягає у можливому використанні ТОВ «НОН-СТОП УКРАЇНА», ОСОБА_4 та інших особами, які мають повноваження на виконання організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, своїх службових повноважень всупереч інтересам держави, що полягає у можливому використанні

В С Т А Н О В И В :

До Вищого антикорупційного суду надійшла скарга голови Громадської організації «НОН-СТОП УКРАЇНА» ОСОБА_3 на бездіяльність уповноважених осіб Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (далі - САП), яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР) стосовно можливого вчинення ТОВ «НОН-СТОП УКРАЇНА», ОСОБА_4 та інших, за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частинами першою, другою, третьою статті 364 Кримінального кодексу України (далі - КК України), за фактом можливого використання ТОВ «НОН-СТОП УКРАЇНА», ОСОБА_4 та інших особами, які мають повноваження на виконання організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, своїх службових повноважень всупереч інтересам держави, що полягає у можливому використанні

У заяві йшлося, зокрема, про можливі порушення під час отримання спеціального дозволу на користування надрами Пержанського родовища, видачу, подальшу передачу прав, дотримання природоохоронного законодавства та статусу деяких платежів. Також заявник стверджував про можливі корупційні зв'язки представників бізнесу з посадовими діячами органів, використання підконтрольних компаній, ухилення від сплати податків. Окремо у заяві йшлося про можливий вплив на прийняття рішень щодо діяльності групи ВОІ та ТОВ "ПЕРЖАНСЬКА РІДКА КОМПАНІЯ".

Водночас суд дійшов висновку, що сама заява не містила конкретних обставин діянь, які могли б свідчити про реальність описаних кримінальних правопорушень. У підсумку ВАКС не встановив підстав для внесення відомостей до ЄРДР та відмовив у задоволенні скарги. Ухвала може бути оскаржена до Апеляційної палати ВАКС протягом п'яти днів з дня її оголошення.

На підставі викладеного, керуючись статтями 303, 306-307, 309, 369-372 КПК України, слідчий суддя

П О С Т А Н О В И В :

У задоволенні скарги відмовити.

Ухвала може бути оскаржена безпосередньо до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду протягом п'яти днів з дня її оголошення.

Слідчий суддя ОСОБА_1

Ширший контекст: "Імперія" критичних мінералів Буткевича

За даними розслідувачів Forbes Ukraine, крім ТРК Центр, Пержанської та Бердичівської ліцензій, кінцевим бенефіціаром ТОВ "Розвиток Побужжя" (учредитель ТОВ "Литан-Агролізинг групи" (частка) та ТОВ "ЦВР Груп" (цементний). Партнером у частині цих структур із частками понад 13% Кубан Шаймуратович Ахмедов.

Раніше Столбур також писав про активну експлозію групи ВОІ у видобутку стратегічних корисних копалин та про її будівельні проєкти.

Масштаб амбіцій групи в цій сфері підтверджує і те, що один з 5 родовищ, і Балківське графітове - новості 2026 року увійшли до переліку стратегічних проєктів Європейського Союзу у сфері критичної сировини.

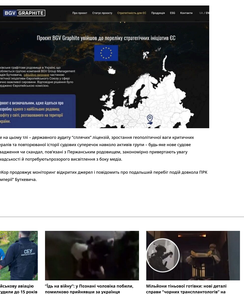
ВОІ GRAPHITE
Проект ВОІ Graphite увійшов до переліку стратегічних мінералів ЄС
Європейська комісія оприлюднила 47 проєктів, які отримають підтримку в межах Європейського закону про критичні сировинні матеріали (CRMA). Серед них — проєкт ВОІ Graphite в Україні, який розробляє компанія ВОІ Group Management Limited. Проєкт передбачає видобуток графіту на родовищі Балківське та його подальшу переробку. Також у списку — проєкт Graphite One в США, який розробляє компанія Пержанська рідка компанія.
Проект у значній мірі вже профінансований — частково за рахунок державних коштів України, а також приватних інвесторів